

ŞİRKETLER KARBON FİYATLANDIRMADA ÇOĞU HÜKÜMETTEN DAHA HIZLI İLERLİYOR*

Ekonomistler küresel ısınmayı önlemenin en etkili yolunun ısınmaya neden olan sera gazı emisyonlarına bir fiyat koymak olduğunu uzun süredir savunmaktaydı. G20 devletleri ve 41 OECD ülkesi bir karbon vergisi veya bir emisyon üst sınırı etrafında şekillendirilmiş bir ticaret planı ya da her ikisini birden yürürlüğe koyacağını açıklamıştır. İklim değişikliğinden endişe duyan seçmenlerin etkisi ile şirketler de bu yolda ilerlemektedir. Giderek artan sayılarla şirketler, karar vericilerin çekingen kaldıkları yerlerde bile, kendi içlerinde benzer fiyatlama düzenlemelerini uygulamaya koymaktadır.

İklim ile ilgili verilerini İngiliz gözlemci kurumu CDP'ye bildiren 6100 firma arasından 607'i artık kendi içinde "karbon fiyatlandırma" kullandığını iddia etmektedir. CDP'nin anketini ilk kez uyguladığı 3 sene önceki tarihten beri bu sayı 4'e katlanmıştır. 782 şirket ise 2 yıl içerisinde benzer önlemler alacaklarını söylemektedir. Karbon fiyatı konusunda kararlı adımlar atan bu 1389 şirketin yıllık toplam geliri 7 trilyon ABD \$'ına ulaşmaktadır. Çoğu, zengin ülkelerden gelmekle beraber bu liste gelişmekte olan dünya firmaları ile genişlemeye devam etmektedir.

Kurumsal karbon fiyatlandırmanın iki ana çeşidi vardır. Birincisi işyerinin, karbon ayak izi temel alınarak, merkezi bir havuza ücret ödemesini gerektirmektedir. Örneğin Microsoft, firma çapında iklim hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olmak için tüm departmanlarının yöneticilerinin uçuşlarını uçuş mili bazında, kirliliğe neden olan enerji kullanımlarını ise kilovat/saat bazında ücretlendirmektedir. Şirketin çevresel faaliyetlerini denetleyen Rob Bernard, ton başına karbon dioksit emisyonunun 8 ABD \$'ına eşit olduğu bu uygulamanın emisyonlarını kolayca azaltabilecek tarafları cesaretlendirmek için tasarlandığını açıklamıştır.

Yatırımcılar, şirketlerin bu olasılığı ciddiye almalarını giderek daha yüksek bir sesle talep etmektedir. 81 ülke, 2015 Paris İklim Anlaşması uyarınca küresel ısınmayı sınırlandırmak için ulusal taahhütlerinde bir karbon maliyetinden bahsetmiştir. Paris vaatlerinin çoğu şu an için vaatten daha ileriye gidememiş olsa da Karbon Fiyatlandırma Liderlik Koalisyonu'nun eş başkanlığını yürüten Feike Sijbesma, şirketlerin konuyu ihmalinin, sonucunda doğacak tehlikeleri göze almaları demek olduğunu hatırlatmıştır.

Avrupa'nın süpermarketlerinden (Fransa'da Carrefour ve İngiltere'de Sainsbury's) Hindistan'ın çimento üreticilerine (ACC, Ambuja ve Dalmia) kadar işletmeler gölge fiyatlandırmayı benimsemektedir. Bazıları girişimlerini zenginleştirmeyi, derinleştirmeyi de tercih etmektedir. Fransız inşaat malzemesi üreticisi Saint-Gobain, projelerini karbon dioksit bazında ton başına 30 €'dan değerlendirmenin yanısıra uzun vadeli araştırma-geliştirme projeleri arasında seçim yaparken bu fiyatı ton başına 100 € olacak şekilde

daha yüksek bir seviyeden hesaplamaktadır. Bu en iddialı uygulamalardan yalnızca biridir. Diğer pek çok planın aslında gün sonunda çok az etkisi olmaktadır. Gölge fiyatlandırma kullandığını bildiren birçok firma, fiyatları ton başına 10 ABD \$'ının altında tutmaktadır. Örneğin petrol devleri yıllardır arama projelerini değerlendirirken karbon fiyatı kullanmaktaydı, ancak yüksek fiyat senaryolarının yatırım kararlarını etkilediğine dair çok az kanıt bulunmaktadır.

Firmaların karbon fiyatlandırması yapma eğilimi memnuniyet ile karşılanmalıdır. Şimdilik etkisi çok kısıtlı olan planlardan bazılarının zamanla Microsoft'un veya Royal DSM'nin daha gelişmiş planlarına yetişebilmesi mümkündür. Bu tür gönüllü adımlar gezegenin endişe verici gidişatını durdurmayacaktır, fakat şirketleri hükümetlerin fiyatlandırma planlarını eninde sonunda yürürlüğe koyacağı zamanlar için hazırlamaktadır. Aralık ayında Çin, dünyanın en büyük karbon emisyon ticareti için bir pazar başlatmıştır. İlerlemenin en net belirtisi, başka yerlerde uygulamaya konan benzer politikaların iç operasyonlarda fiyatlandırmayı gereksiz kılması olacaktır.